

klauzula

Wszelkie materiały szkoleniowe, w tym treści, prezentacje, ćwiczenia, grafiki, nagrania oraz dokumenty przygotowane przez STRATPOINT Jacek Szczypiorski, stanowią utwory w rozumieniu ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1062 z późn. zm.).

- Materiały te podlegają ochronie prawnej i mogą być wykorzystywane wyłącznie przez uczestników szkoleń w zakresie własnego użytku osobistego lub zawodowego, zgodnie z celem szkolenia.
- Jakiegokolwiek kopiowanie, rozpowszechnianie, udostępnianie osobom trzecim, publikowanie w całości lub w części, a także wykorzystywanie w innych szkoleniach, kursach, publikacjach czy działalności komercyjnej – bez uprzedniej pisemnej zgody STRATPOINT Jacek Szczypiorski – jest zabronione.
- Naruszenie powyższych zasad może skutkować odpowiedzialnością cywilną i karną zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

STRATPOINT Jacek Szczypiorski zastrzega sobie prawo dochodzenia roszczeń z tytułu naruszenia praw autorskich, w tym odszkodowania za bezprawne wykorzystanie materiałów.

szkolenie ochrona ludności obrona cywilna

wszelkie prawa zastrzeżone,

PROWADZĄCY

st.bryg. w st. spocz. Jacek SZCZYPIORSKI
ekspert ochrony ludności

AGENDA WYKŁADU

Środki indywidualnej i zbiorowej ochrony

w tym obiekty zbiorowej ochrony oraz ewakuacja

DZIEŃ 02

AKREDYTACJA

STRATPOINT pozytywnie zweryfikowany przez
Akademię Pożarniczą

STRATPOINT

strategiczny punkt widzenia

ekspertskie szkolenia
z ochrony ludności i obrony cywilnej

MODUŁ I

obiekty zbiorowej ochrony
budowle ochronne, mds

MODUŁ II

obrona cywilna
korpus obrony cywilnej

MODUŁ III

ewakuacyjna
wkłady do planów wojewódzkich

MODUŁ I

obiekty zbiorowej ochrony **budowle ochronne, mds**

obiekty zbiorowej ochrony

R. IX ustawy

Zagrożenia związane z trwającą od 24 lutego 2022 r. agresją Federacji Rosyjskiej na Ukrainę powodują, że problem niewystarczających zasobów budownictwa ochronnego oraz braku przepisów regulujących obszar obrony cywilnej w Polsce nabierają szczególnego znaczenia. **Budowle ochronne** są uważane za **najskuteczniejszy zbiorowy środek ochrony** przed bronią masowego rażenia oraz konwencjonalnymi środkami rażenia w czasie wojny. Budowle te pełnią także ważną rolę w okresie pokoju chroniąc przed skutkami ekstremalnych zjawisk pogodowych.

obiekty zbiorowej ochrony

R. IX ustawy

ponad **80%** Polaków nie wie, gdzie się schronić w razie zagrożenia

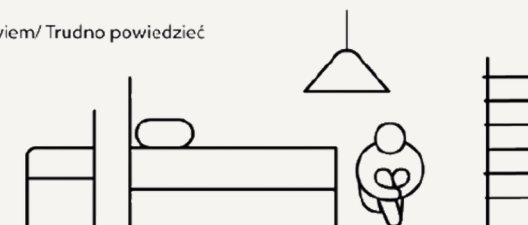
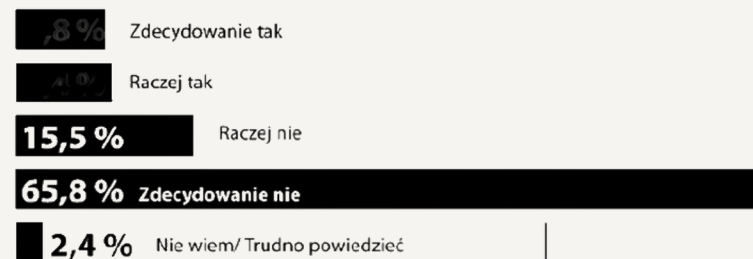
tylko **2–4%** ludności ma dostęp do schronów lub ukryć

dominują ukrycia doraźne – proste

konstrukcje o niskim poziomie ochrony

Czy wie Pan/Pani, gdzie w pobliżu miejsca zamieszkania znajduje się schron?

źródło: raport NIK LKI.430.2.2023

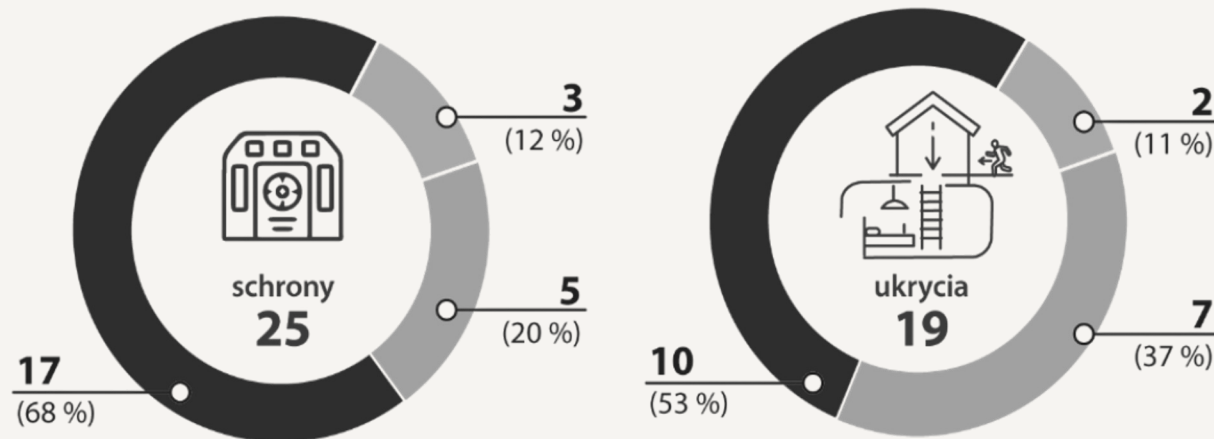
obiekty zbiorowej ochrony

R. IX ustawy

większość obiektów jest zdewastowana, nieuszczelna, bez wentylacji i urządzeń filtrujących

dane o budowlach ochronnych są nierzetelne lub nieaktualne inwentaryzacja PSP z 2022 r. była niewiarygodna

Stan techniczny budowli ochronnych poddanych oględzinom:

- bardzo dobry
- nałężyty (częściowe przygotowanie)
- niezadawalający (nie spełniający warunków technicznych dla schronów lub ukryć)

źródło: raport NIK LKI.430.2.2023

obiekty zbiorowej ochrony

obrona cywilna Finlandia

oparta jest na rozbudowanej sieci schronów, z około 900 tysiącami miejsc w schronach na 600 tysięcy mieszkańców w Helsinkach, co zapewnia dużą skalę ochrony

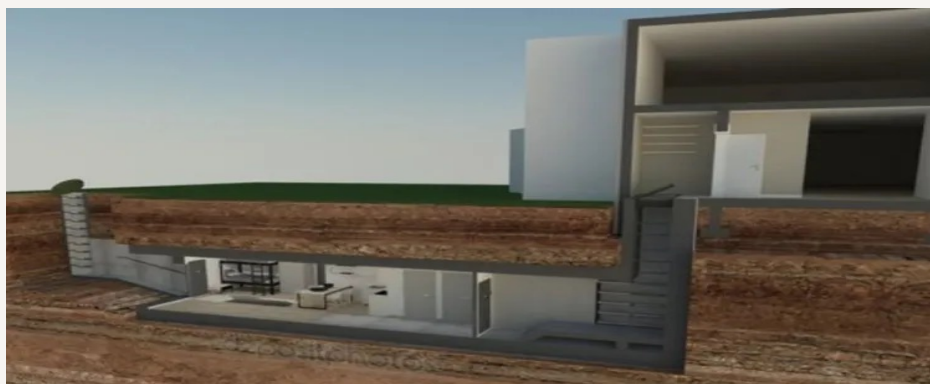

obiekty zbiorowej ochrony

obrona cywilna Szwajcaria

Schrońy są obowiązkowo budowane w domach i blokach (są dotowane przez rząd).

Łącznie są w stanie pomieścić ponad 9 mln osób (populacja Szwajcarii to 8,5 mln obywateli).

obiekty zbiorowej ochrony

obrona cywilna Polska

obiekty zbiorowej ochrony

R. IX ustawy – przesłanki

za budowle ochronne **uznaje się** wyłącznie obiekty budowlane, które **spełniają** albo po przebudowie lub dostosowaniu mogą spełniać warunki techniczne, **warunki techniczne** użytkowania i warunki techniczne usytuowania, konieczne dla zapewnienia funkcji obiektu zbiorowej ochrony.

Wójt (burmistrz, prezydent miasta) – dla ochrony ludności **gminy** przed zagrożeniami.

Starosta – dla ochrony ludności **powiatu** przed zagrożeniami.

Wojewoda – które będą budowlami ochronnymi o znaczeniu **ponadlokalnym**

obiekty zbiorowej ochrony

Rozdział IX procedura uznawania budowli ochronnych

obiekt budowlany albo jego część uznaje się za budowlę ochronną na podstawie **wyznaczenia** przez właściwy organ ochrony ludności, na **podstawie** porozumienia właściwego organu ochrony ludności z właścicielem lub zarządcą budynku albo na podstawie **decyzji** właściwego organu nadając mu się status schronu lub ukrycia oraz kategorię odporności.

w odniesieniu do jednego obiektu budowlanego można dokonać jednego wyznaczenia, zawrzeć jedno porozumienie albo **wydać jedną decyzję o uznaniu** za budowlę ochronną.

obiekty zbiorowej ochrony

R. IX ustawy

→ wyznaczenie obiektu

wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta lub wojewoda mogą wyznaczyć, w drodze zarządzenia, obiekty budowlane znajdujące się w ich władaniu lub we władaniu podległych im jednostek organizacyjnych

**określa się szczegółowe warunki użytkowania budowli ochronnej
zawiera się postanowienie o obowiązku udostępnienia budowli ochronnej na cele
ochrony ludności
może dotyczyć również planowanego obiektu budowlanego**

wydanie zarządzenia (dokumentu wewnętrznego) organu o wyznaczeniu

obiekty zbiorowej ochrony

R. IX ustawy

→ porozumienia

wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta lub wojewoda mogą zawrzeć z właścicielem lub zarządcą nieruchomości porozumienie o uznaniu obiektu budowlanego za budowlę ochronną

**określa się szczegółowe warunki użytkowania budowli ochronnej
zawiera się postanowienie o obowiązku udostępnienia budowli ochronnej na cele
ochrony ludności**

podpisanie porozumienia

Wypowiedzenie porozumienia przez właściciela lub zarządcę budowli ochronnej wymaga zgody właściwego organu ochrony ludności. Wyrażenie zgody jest czynnością materialno-techniczną, a odmowa wyrażenia zgody na wypowiedzenie porozumienia następuje w drodze decyzji administracyjnej

odwołanie od decyzji o odmowie wyrażenia zgody na wypowiedzenie porozumienia, wydanej przez:
wójta (burmistrza, prezydenta miasta) lub starostę – rozpatruje wojewoda;
wojewodę – rozpatruje minister właściwy do spraw wewnętrznych.

obiekty zbiorowej ochrony

R. IX ustawy

→ decyzja o uznaniu

Jeżeli jest to uzasadnione koniecznością realizacji zadań ochrony ludności i obrony cywilnej, wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta lub wojewoda mogą uznać obiekt budowlany za budowlę ochronną.

uznanie obiektu budowlanego za budowlę ochronną następuje w drodze decyzji administracyjnej. Organ wydaje decyzję, uwzględniając ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, oraz decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu biorąc pod uwagę uzasadniony interes właściciela lub zarządcy

**można określić się szczegółowe obowiązki właściciela budowli ochronnej
zawiera się postanowienie o obowiązku udostępnienia budowli ochronnej na cele
ochrony ludności**

decyzja administracyjna

może dotyczyć również planowanego obiektu, może być wydana na wniosek właściciela lub zarządcy obiektu budowlanego albo z urzędu.

odwołanie od decyzji o odmowie wyrażenia zgody na wypowiedzenie porozumienia, wydanej przez:
wójta (burmistrza, prezydenta miasta) lub starostę – rozpatruje wojewoda;
wojewodę – rozpatruje minister właściwy do spraw wewnętrznych.

obiekty zbiorowej ochrony – podział

podział obiektów

obiekty zbiorowej ochrony

Centralna Ewidencja Obiektów Zbiorowej Ochrony
Dz.U.2025.922

budowle ochronne

Kryteria uznawania obiektów budowlanych albo ich części za budowle ochronne
Dz.U.2025.235 | rozporządzenie z dnia 21 lutego 2025 r.

szczegółowe warunki wyznaczania budynków użyteczności publicznej, w których zapewnia się budowle ochronne. Dz.U.2025.1070 | rozporządzenie z dnia 31 lipca 2025 r.

warunki eksploatacji budowli ochronnych, zapewnienia porządku w ich obrębie oraz ich niezbędnego wyposażenia. Dz.U.2025.933 | rozporządzenie z dnia 1 lipca 2025

Warunki techniczne dla budowli ochronnych oraz warunki techniczne ich użytkowania i usytuowania
Dz.U.2025.1548 | rozporządzenie z dnia 4 listopada 2025 r.

MDS

miejsca doraźnego schronienia

to obiekty zbiorowej ochrony będące obiektami budowlanymi, przystosowane do tymczasowego ukrycia ludzi

Wymagania jakie powinny spełniać miejsca doraźnego schronienia
Dz.U.2025.932 | rozporządzenie z dnia 9 lipca 2025 r.

SCHRONY

to uznany za budowlę ochronną obiekt budowlany albo część obiektu budowlanego o konstrukcji zamkniętej i hermetycznej, wyposażony w urządzenia filtrowentylacyjne lub pochłaniacze regeneracyjne

UKRYCIA

to uznany za budowlę ochronną obiekt budowlany albo część obiektu budowlanego o konstrukcji niehermetycznej.

obiekty zbiorowej ochrony

planowanie

organy ochrony ludności, planują niezbędną liczbę i pojemność obiektów zbiorowej ochrony, uwzględniając w szczególności liczbę ludności przebywającej na danym obszarze oraz przewidywane rodzaje zagrożeń

w granicach administracyjnych miast we wszystkich obiektach zbiorowej ochrony – dla **co najmniej 50%**, w tym w budowlach ochronnych – dla co najmniej **25 %**

poza granicami administracyjnymi miast we wszystkich obiektach zbiorowej ochrony – dla **co najmniej 25 %**, w tym w budowlach ochronnych – dla **co najmniej 15 %** przewidywanej liczby ludności przebywającej w sytuacji zagrożenia na obszarze planowania

obiekty zbiorowej ochrony

gromadzenie danych OZO - dotychczasowe budowle ochronne

właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca **obiektu budowlanego** albo jego części, które przed dniem wejścia w życie ustawy **pełniły funkcję** budowli ochronnej, w szczególności stanowił schron albo ukrycie, jest obowiązany zawiadomić o tym fakcie właściwego miejscowo wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w terminie **90 dni** od dnia wejścia w życie ustawy.

Podmioty, które przed dniem wejścia w życie ustawy **prowadziły ewidencję**, gromadziły lub przetwarzały dane o budownictwie ochronnym, są obowiązane do przekazania danych o obiektach pełniących funkcje ochronne, w szczególności schronach i ukryciach, do właściwego miejscowo wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w terminie **60 dni** od dnia wejścia w życie ustawy.

obiekty zbiorowej ochrony

gromadzenie danych OZO – nowo powstałe budowle

organ nadzoru budowlanego **zawiadamia** wójta (burmistrza, prezydenta miasta) o przekazaniu do użytkowania obiektu budowlanego, w którego dokumentacji budowy lub dokumentacji powykonawczej uwzględnione są warunki techniczne dla budowli ochronnych

obiekty zbiorowej ochrony

gromadzenia danych OZO - źródła informacji o planowanych inwestycjach

Inwestor zamierzenia budowlanego polegającego na budowie obiektu budowlanego, o którym mowa w art. 93 i 95 (dwa poprzednie slajdy), **informuje** o zamiarze realizacji inwestycji **wójta** (burmistrza, prezydenta miasta) właściwego ze względu na lokalizację inwestycji.

Wójt (burmistrz, prezydent miasta) w terminie **21 dni** od dnia otrzymania informacji, **uzgadnia** ze starostą oraz wojewodą, który organ ochrony ludności jest właściwy do uznania za budowlę ochroną, zgodnie z art. 89 ust. 2-4.

Właściwy organ ochrony ludności, określony na podstawie powyższego zapisu, **określa pojemność** oraz **kategorię odporności** budowli ochronnej, jaką należy zapewnić w projektowanym obiekcie budowlanym, informując o tym inwestora.

obiekty zbiorowej ochrony

szczegółowe warunki wyznaczania budynków użyteczności publicznej

Budynkiem użyteczności publicznej, w którym organ ochrony ludności **wyznacza budowlę ochronną**, jest budynek posiadający co najmniej jedną kondygnację podziemną:

przeznaczony w całości lub w części na potrzeby:

administracji publicznej lub wymiaru sprawiedliwości, w którym swoją siedzibę ma organ administracji publicznej lub wymiaru sprawiedliwości, z wyłączeniem budynków zlokalizowanych na terenach zamkniętych określonych decyzją Ministra Obrony Narodowej, w których nie są realizowane zadania użyteczności publicznej,

szpitala,

stałe użytkowany w całości lub w części przez podmioty ochrony ludności, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 1–36 ustawy z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej;

w którym może przebywać więcej niż 50 osób:

przeznaczony na potrzeby działalności leczniczej, pomocy społecznej, nauki, szkolnictwa wyższego, oświaty lub wychowania,

biurowy,

przeznaczony na potrzeby kultury, turystyki lub sportu;

inny niż wymieniony w pkt 1 i 2 budynek użyteczności publicznej lub jego część, w której może przebywać więcej niż 100 osób lub która ma powierzchnię przekraczającą 2500 m².

obiekty zbiorowej ochrony

szczegółowe warunki wyznaczania budynków użyteczności publicznej

w budynku użyteczności publicznej organ ochrony ludności **nie wyznacza budowli ochronnej**, jeżeli spełniona jest choć jedna z poniższych przesłanek:

- nie ma możliwości spełnienia wymagań określonych dla budowli ochronnych, o których mowa w art. 89 ustawy z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej (**jedno wyznaczenie**);
- nie ma potrzeby zapewnienia określonej liczby miejsc schronienia w schronie albo ukryciu;
- brak ekonomicznej zasadności inwestycji, która jest niezbędna w celu zapewnienia schronu albo ukrycia;
- istnieje nieakceptowalne ryzyko związane z potencjalnymi sytuacjami awaryjnymi lub katastroficznymi, takimi jak awarie przemysłowe lub katastrofy naturalne, które mogą oddziaływać na bezpieczeństwo osób przebywających w schronie albo ukryciu;
- istnieje możliwość zapewnienia schronienia użytkownikom budynku użyteczności publicznej w budowli ochronnej znajdującej się w odległości nieprzekraczającej 500 metrów, mierzonej po przewidywanych drogach poruszania się ludzi, od wyjść z budynku użyteczności publicznej do wejścia do obiektu budowlanego, w którym zapewniono budowlę ochronną;
- budynek użyteczności publicznej znajduje się w posiadaniu jednostki przewidzianej do militaryzacji lub zmilitaryzowanej, z wyłączeniem jednostek organizacyjnych podległych i nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

obiekty zbiorowej ochrony

dotychczasowe budowle ochronne

przegląd i sprawdzenie obiektów budowlanych

właściwe organy ochrony ludności dokonują **bieżącego przeglądu** obiektów budowlanych, w tym planowanych do budowy, w celu wytypowania obiektów budowlanych, które mogą zostać uznane za obiekty zbiorowej ochrony, planowanych miejsc organizacji miejsc doraźnego schronienia i obiektów budowlanych przydatnych do przystosowania na miejsca doraźnego schronienia. **(nie uwzględnia się obiektów bez kondygnacji podziemnej)**

sprawdzenie obiektu budowlanego pod względem spełniania lub możliwości spełnienia warunków dla obiektów zbiorowej ochrony, wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta albo wojewoda zlecają odpowiednio:

komendantowi powiatowemu (miejskiemu) Państwowej Straży Pożarnej -

powiatowemu inspektorowi nadzoru budowlanego -

obiekty zbiorowej ochrony

dotychczasowe budowle ochronne

→ **sprawdzenie budowli ochronnej**

Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego

ul. w

Znak sprawy.....

Komendant Powiatowy/Miejski Państwowej Straży Pożarnej

ul. w

Znak sprawy.....

Miejscowość, data ...

Egz. nr .../3

PROTOKÓŁ

ze sprawdzenia obiektu budowlanego albo jego części pod względem spełniania lub możliwości spełnienia kryteriów uznania obiektu budowlanego albo jego części za budowlę ochronną^{1,2}

Sprawdzenie obiektu budowlanego lub jego części realizowane jest na podstawie zlecenia

- stanowiącego załącznik nr 1 do niniejszego protokołu.

2. Adres (lokalizacja) obiektu budowlanego albo jego części podlegającego cywilnej sprawdzeniu:

3. Właściciel sprawdzanego obiektu budowlanego albo jego części:

imię (miana) i nazwisko lub nazwa, adres do korespondencji

4. Data przeprowadzenia sprawdzenia:

5. Osoby sprawdzające reprezentujące Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego zwanego dalej „PINB”:

a) imię i nazwisko, stanowisko służbowe, nazwa jednostki PINB

b) imię i nazwisko, stanowisko służbowe, nazwa jednostki PINB

6. Osoby sprawdzające reprezentujące Komendanta Powiatowego (Miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej zwanego dalej „PSP”:

a) imię i nazwisko, stanowisko służbowe, nazwa jednostki

b) imię i nazwisko, stanowisko służbowe, nazwa jednostki

7. Osoby uczestniczące

a) imię i nazwisko, stanowisko służbowe, nazwa jednostki

b) imię i nazwisko, stanowisko służbowe, nazwa jednostki

zlecenie z właściwego organu ochrony ludności i obrony cywilnej

sprawdzenie, Państwowa Straż Pożarna i organy nadzoru budowlanego, mogą przeprowadzić wspólnie

sprawdzenie dokonuje się w szczególności przed zawarciem porozumienia albo przed wydaniem decyzji o uznaniu za budowlę ochronną

sporządza się protokół, który zawiera ustalenia stanu faktycznego :
spełnienia warunków dla budowli ochronnej;
danych, o których mowa w art. 108 ust. 4.

Podmiot dokonujący sprawdzenia obiektu budowlanego przedstawia stanowisko organowi ochrony ludności, który zlecił to sprawdzenie, czy obiekt spełnia lub może spełniać warunki dla budowli ochronnej. Stanowisko wydaje się na podstawie dokumentacji technicznej obiektu budowlanego lub protokołu ze sprawdzenia.

(nazwa organu zlecającego)
Wzgl (burmistrz, prezydent miasta) / starosta / wojewoda/
ul. w

Miejscowość, data

Znak sprawy.....

ZLECENIE

sprawdzenia obiektu budowlanego/części obiektu budowlanego, który przed 1 stycznia 2025 r. pełnił funkcję budowli ochronnej

1. Na podstawie art. 91 ust. 3 i 4 w związku z art. 207 ust. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej (Dz. U. poz. 1907) zlecam sprawdzenie obiektu budowlanego lub jego części, który przed 1 stycznia 2025 r. pełnił funkcję budowli ochronnej:

- Powiatowemu Inspektorowi Nadzoru Budowlanego w

(adres)

(nazwa / lub)

- Komendantowi Powiatowemu (Miejskiemu) Państwowej Straży Pożarnej w

(adres)

2. Adres obiektu budowlanego albo jego części, podlegających sprawdzeniu:

3. Właściciel/zarządca obiektu budowlanego albo jego części:

imię (miana) i nazwisko lub nazwa, adres zamieszkania lub adres siedziby, adres do korespondencji - jeżeli jest inny niż adres zamieszkania lub adres siedziby, numer telefonu lub adres innego źródła kontaktacji

4. Podstawowe dane dotyczące sprawdzanego obiektu (dotychczasowej budowli ochronnej):

Obiekt przyjęty za dotychczasową budowlę ochronną, na podstawie:

☐ ewidencji prowadzonej do 22.04.2022 r. przez właściwego terenowo szefa obrony cywilnej

☐ karty ewidencyjnej budowli ochronnej

☐ zawiadomienia właściciela, zarządcy lub użytkownika wieczystego budowli ochronnej

☐ zawiadomienia innego podmiotu przetwarzające dane o budownictwie ochronnym

☐ innego źródła informacji:

Dotychczasowa kwalifikacja budowli ochronnej:

☐ schron: ☐ kategorii P ☐ kategorii A ☐ ukrycie: ☐ kategorii I ☐ kategorii II ☐ kategorii III

Budowla wbudowana w:

☐ budynek użyteczności publicznej ☐ inny budynek ☐ n/d (obiekt wolnostojący)

Rok budowy budowli:

.....

Rok ostatniego remontu lub przebudowy (jeżeli dotyczy):

.....

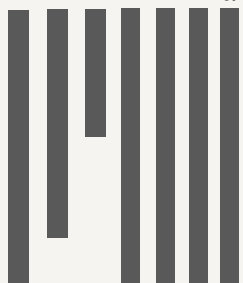
obiekty zbiorowej ochrony

kryteria uznawania dotychczasowych budowli ochronnych

Uznaje się, że dotychczasowa budowla ochronna spełnia funkcje ochronne, jeżeli zabezpiecza przed:

3 2 1 3 2 1 0

1. skutkami klęsk żywiołowych wywołanymi przez silne wiatry, w tym wichury, orkany i trąby powietrzne,
2. odłamkami amunicji, w tym bomb, pocisków i granatów oraz przed ostrzałem z broni małokalibrowej,
3. obciążeniami spowodowanymi zagruzowaniem oraz spadającymi elementami konstrukcji i wyposażenia obiektu budowlanego,
4. promieniowaniem przenikliwym gamma z opadu promieniotwórczego,
5. długotrwałym oddziaływaniem zewnętrznym pożaru na budowlę ochronną,
6. skutkami fali uderzeniowej wybuchu,
7. skażeniem środowiska wewnętrznego w budowli na skutek działania środków chemicznych, biologicznych lub promieniotwórczych,
8. wstrząsem oddziałującym na konstrukcję oraz wyposażenie budowli ochronnej

fali uderzeniowej co najmniej 60 kN/m² albo nadciśnienie co najmniej 0,03 MPa;

fali uderzeniowej co najmniej 100 kN/m² albo nadciśnienie co najmniej 0,1 MPa;

fali uderzeniowej co najmniej 200 kN/m² albo nadciśnienie co najmniej 0,2 MPa;

fali uderzeniowej co najmniej 300 kN/m² albo nadciśnienie co najmniej 0,3 MPa;

obiekty zbiorowej ochrony

dotychczasowe budowle ochronne

sprawdzenie

ogółem, do **12 września** 2025 r., organy ochrony ludności **zleciły** niemal **4 tys.** sprawdzeń dotychczasowych obiektów. Dotychczas PSP i PINB wspólnie przeprowadziły **ponad 2 tys.** takich **wizytacji**, wydając stosowne opinie dla organów ochrony ludności. PSP stwierdziła dotychczas, że **ponad 1 tys. budowli** ochronnych **może spełniać** funkcje ochronne, przewidziane w rozporządzeniu MSWiA’.

obiekty zbiorowej ochrony

dotychczasowe budowle ochronne

dotychczasowe budowle ochronne spełniające odporności mechanicznej dla schronów kategorii P albo A, które były określone w dokumentach wydanych na podstawie art. 17 ust. 5 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2021 r. poz. 372 i 1728), według stanu prawnego na dzień 22 kwietnia 2022 r., uznaje się za budowle ochronne:

kategorii odporności S-0 – w przypadku schronów kategorii P, jeżeli zamknięcia otworów komunikacyjnych mają odporność, o której mowa w § 15 ust. 1 pkt 1; (0,12MPa)

kategorii odporności S-1 – w przypadku schronów kategorii A.

obiekty zbiorowej ochrony

nowoprojektowane obiekty

Przebieg prac nad przygotowaniem rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, zasad użytkowania, kontroli i ewidencjonowania obiektów budowlanych

źródło: raport NIK LKI.430.2.2023

obiekty zbiorowej ochrony

nowoprojektowane obiekty

Obiekty zbiorowej ochrony projektuje się i wznosi w sposób zapewniający spełnienie warunków określonych w przepisach techniczno-budowlanych wydanych na podstawie art. 7 ust. 2 lub 3 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, a ponadto warunków technicznych, warunków technicznych użytkowania i warunków technicznych usytuowania, których spełnienie jest konieczne dla zapewnienia pełnienia funkcji obiektów zbiorowej ochrony.

wytrzymałość, rozwiązania z zakresu bezpieczeństwa pożarowego, wentylację, rozwiązania ewakuacyjne, zaopatrzenie w energię i wodę, odprowadzanie ścieków i rozwiązania służące przetrwaniu osób znajdujących się w budowlach ochronnej, określenie odległości obiektów zbiorowej ochrony od innych obiektów budowlanych, określenie pojemności i wyposażenia budowli ochronnej, projektuje się jako obiekty o podwójnej funkcji

obiekty zbiorowej ochrony

nowoprojektowane obiekty

NOWOŚĆ Warunki techniczne dla budowli ochronnych oraz warunki techniczne ich użytkowania i usytuowania

Dz.U.2025.1548 | rozporządzenie z dnia 4 listopada 2025 r. | **Akt oczekujący**

art. 115 ust. 1 pkt 1 | 28 listopada 2025

rozporządzenie Ministra Spraw
Wewnętrznych i Administracji w sprawie
warunków technicznych dla budowli
ochronnych oraz warunków technicznych
ich użytkowania i usytuowania

wejście w życie od 28 listopada 2025 roku

obiekty zbiorowej ochrony

odporność budowli ochronnych - UKRYCIA

1. obciążeniami spowodowanymi zagruzowaniem oraz spadającymi elementami konstrukcji i wyposażenia obiektu budowlanego,
2. odłamkami amunicji, w tym bomb, pocisków i granatów, oraz ostrzałem z broni małokalibrowej,
3. zabezpieczające przed promieniowaniem przenikliwym gamma z opadu promieniotwórczego, przy zapewnieniu co najmniej 100-krotnego osłabienia promieniowania przenikliwego gamma,
4. oddziaływaniem skutków wybuchu wywołującego na powierzchni terenu maksymalne nadciśnienie fali padającej (P_{so}) o wartości co najmniej 60 kPa i czasie trwania fazy nadciśnienia (t_+) 50 ms lub obciążenie quasi-statyczne o wartości co najmniej 60 kN/m² oddziałujące na płaszczyznę ochrony długotrwałym oddziaływaniem zewnętrznym pożaru na budowlę ochronną,
5. oddziaływaniem dynamicznym obliczeniowego czynnika rażenia przy założonej odległości jego działania, jeżeli takie wymaganie określono w stosunku do budowli ochronnej skażeniem środowiska wewnętrznego w budowlu na skutek działania środków chemicznych, biologicznych lub promieniotwórczych,

obiekty zbiorowej ochrony

odporność budowli ochronnych - SCHRONY

1. wstrząsem oddziałującym na konstrukcję i przekazanym na wyposażenie o wartości co najmniej 12,5 g, gdzie g oznacza wartość przyspieszenia ziemskiego,
2. obciążeniami spowodowanymi zagruzowaniem i spadającymi elementami konstrukcji najbliższego obiektu budowlanego na skrajną warstwę przegrody obiektu,
3. odłamkami amunicji, w tym bomb, pocisków i granatów, oraz ostrzałem z broni małokalibrowej,
4. oddziaływaniem pożaru w obrębie budynku, w którym usytuowano schron, oraz długotrwałych pożarów w rejonie lokalizacji schronu,
5. skażeniem środowiska wewnętrznego w budowli na skutek działania środków biologicznych, chemicznych lub promieniotwórczych poza schronem,
6. oddziaływaniem dynamicznym obliczeniowego czynnika rażenia przy założonej odległości jego działania, jeżeli takie wymaganie określono w stosunku do budowli ochronnej;
7. oddziaływaniem skutków wybuchu wywołującego na powierzchni terenu maksymalne nadciśnienie fali padającej (P_{so}) o wartości co najmniej:
100 kPa i czasie trwania fazy nadciśnienia (t_+) 100 ms lub obciążenie quasi-statyczne o wartości co najmniej 100 kN/m²
200 kPa i czasie trwania fazy nadciśnienia (t_+) 150 ms lub obciążenie quasi-statyczne o wartości co najmniej 200 kN/m²
300 kPa i czasie trwania fazy nadciśnienia (t_+) 200 ms lub obciążenie quasi-statyczne o wartości co najmniej 300 kN/m²
oddziałujące na płaszczyznę ochrony,
9. promieniowaniem przenikliwym gamma z opadu promieniotwórczego, przy zapewnieniu co najmniej
1000-krotnego
1500-krotnego
osłabienia promieniowania przenikliwego gamma,

obiekty zbiorowej ochrony

budowle ochronne - USYTUOWANIE

na obszarze planowania, znajdującym się w granicach jednostki osadniczej niestanowiącej zabudowy kolonijnej, odległość od budowli ochronnej do miejsca przebywania ludności nie może być większa niż:

500 m – w przypadku obszaru znajdującego się w granicy administracyjnej miasta;

1000 m – w przypadku obszaru znajdującego się **poza** granicą administracyjną miasta.

biorąc pod uwagę długość promienia od wejścia do budowli ochronnej, i uwzględnia się przewidywane drogi poruszania się ludzi

obiekty zbiorowej ochrony

budowle ochronne - USYTUOWANIE

z **wyłączeniem** obszaru, na którym prawdopodobieństwo **wystąpienia powodzi** jest wysokie i wynosi co najmniej **10 %** lub który jest **zagrożony zalaniem** w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia **budowli hydrotechnicznej** stale piętrzącej wodę klasy ważności I i II i znajdującego się w odległości do:

20 km od przewidywanego miejsca uszkodzenia budowli piętrzącej klasy I,

10 km od przewidywanego miejsca uszkodzenia budowli piętrzącej klasy II

według mapy zagrożenia powodziowego, udostępnianej w systemie informacyjnym Hydroportal,

odległości budowli ochronnych od zbiorników przeznaczonych do magazynowania **ropy naftowej** i produktów **naftowych**, zbiorników i **rurociągów** technologicznych na stacjach **paliw płynnych**, zbiorników z **gazem płynnym**, gazociągów układanych w ziemi oraz przewodów sieci **wodociągowych**, **kanalizacyjnych**, **ciepłowniczych** i **elektroenergetycznych** są określone w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

obiekty zbiorowej ochrony

budowle ochronne - WYKONANIE

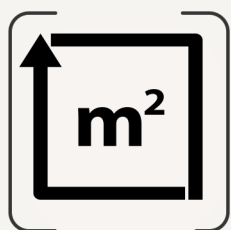

Budowlę ochronną wykonuje się jako:

- całkowicie zagłębioną poniżej poziomu terenu lub
- częściowo zagłębioną poniżej poziomu terenu, przy zapewnieniu przykrycia lub obsypania w sposób zapewniający zachowanie warstwy gruntu o grubości co najmniej 0,7 m na stropie budowli ochronnej, lub
- wbudowaną w budynek i zlokalizowaną w kondygnacji podziemnej lub na pierwszej kondygnacji nadziemnej, lub
- budynek wolnostojący.

obiekty zbiorowej ochrony

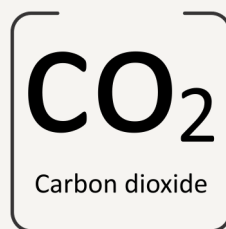
budowle ochronne – OKREŚLENIE POJEMNOŚĆ

pow. 1m2

pow. 18%

pon. 2%

projektowany
czas

liczbę
wyjść

obiekty zbiorowej ochrony

budowle ochronne – WYMAGANIA W ZAKRESIE

- R. 5 odporności budowli ochronnej
- R. 6 bezpieczeństwa pożarowego
- R. 7 dla wejść i ciągów komunikacyjnych w budowli ochronnej
- R. 8 dla wyjść zapasowych w budowlach ochronnych
- R. 9 dla pomieszczeń funkcji podstawowej, strefy technicznej i pomieszczeń socjalnych oraz dotyczące wentylacji w budowlach ochronnych
- R. 10 wentylacji w ukryciach
- R. 11 wentylacji w schronach
- R. 12 zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi i odprowadzania ścieków w budowlach ochronnych
- R. 13 zaopatrzenia w energię elektryczną budowli ochronnych
- R. 14 ogrzewania budowli ochronnych
- R. 15 ochrony przed skutkami klęsk żywiołowych
- R. 16 techniczne dla budowli podziemnych wykorzystywanych do celów transportu
- R. 17 dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami

obiekty zbiorowej ochrony

nowoprojektowane budowle ochronne

budowle podziemne położone w granicach administracyjnych miast wykorzystywane do celów transportu, w tym drogowego i szynowego, w szczególności zagłębione obiekty metra, podziemnego tramwaju i kolei podziemnej, projektuje się i wykonuje w sposób zapewniający spełnienie warunków technicznych i warunków technicznych użytkowania dla budowli ochronnej.

Tunel Sonnenberg na autostradzie pod Lucerną to jeden z największych na świecie schronów przeciwoatomowych, który mógłby stać się domem dla około 20 tysięcy osób.

Po zamknięciu betonowych wrót, które ważą 350 ton i są grube na około 1,5 metra, schron mógłby wytrzymać wybuch bomby atomowej o mocy 1 megatony z odległości 1 kilometra.

Poza 20 tysięcy piętrowych łóżek w tunelu był planowany szpital, centrum dowodzenia, a nawet radio, więzienie i centrum telefoniczne.

Obecnie tunel również może pełnić swoje funkcje, ale jego pojemność została pomniejszona do około 2 tysięcy osób.

obiekty zbiorowej ochrony

dodatkowe obowiązki – BUDOWLE OCHRONNE

w czasie normalnego funkcjonowania

właściciel lub zarządca budowli ochronnej wyznacza osobę odpowiedzialną za jej udostępnienie i przekazuje stosowną informację, wraz z danymi kontaktowymi, właściwemu organowi ochrony ludności.

w czasie przygotowania do użycia

w budowli ochronnej przygotowanej do użycia właściciel lub zarządca budowli ochronnej wyznacza **kierownika budowli ochronnej**, informując o tym właściwy organ ochrony ludności. Jeżeli nie wyznaczono kierownika budowli ochronnej, kierownikiem jest właściciel lub zarządca.

kierownik budowli ochronnej zapewnia prawidłową eksploatację i porządek w obrębie budowli ochronnej. Może on w tym celu wydawać wiążące polecenia określonego zachowania osobom przebywającym w budowli ochronnej.

kierownik budowli ochronnej w czasie wykonywania swoich obowiązków **korzysta z ochrony** przewidzianej w ustawie dla **funkcjonariuszy publicznych**.

w przypadku przygotowania do użycia budowli ochronnej o pojemności **powyżej 120 osób** właściwy organ ochrony ludności w porozumieniu z właścicielem lub zarządcą budowli ochronnej **zapewnia personel** do obsługi tej budowli ochronnej.

obiekty zbiorowej ochrony

warunki przygotowania i eksploatacji

działania podejmowane przez terytorialne organy ochrony ludności w ramach przygotowania budowli ochronnych do użycia.

- ocenę wizualną stanu technicznego konstrukcji budowli ochronnej, sprawdzenie ciągłości płaszczyzn ochronnych oraz działania i szczelności zamknięć i innych zabezpieczeń otworów – w celu ustalenia możliwości użycia budowli ochronnej zgodnie z jej funkcją
- sprawdzenie dokumentacji z ostatniego przeglądu budowli ochronnej oraz jej elementów i wyposażenia, sprawdzenie instrukcji urządzeń technicznych w celu oceny ich kompletności i możliwości uruchomienia, a także usunięcie stwierdzonych usterek oraz dokonanie koniecznych napraw
- sprawdzenie prawidłowego działania instalacji i urządzeń technicznych występujących w budowli ochronnej, których wykorzystanie przewiduje się w czasie użycia budowli ochronnej, w tym instalacji elektrycznej, sanitarnej, wentylacyjnej, urządzeń filtrowentylacyjnych, sprzętu służącego do łączności, oświetlenia awaryjnego, zapasowych źródeł zasilania w energię elektryczną, w tym sprawdzenie dostępności zapasu paliwa do zasilania agregatów prądotwórczych;
- sprawdzenie dostępności budowli ochronnej dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- sprawdzenie oraz ewentualne uzupełnienie oznakowania obiektu za pomocą znaku rozpoznawczego obrony cywilnej oraz napisu "SCHRON" albo "UKRYCIE"
- udrożnienie wszystkich dojazdów do budowli ochronnej oraz demontaż i usunięcie konstrukcji i wyposażenia niezwiązanego z funkcją budowli ochronnej
- zapewnienie własnych możliwości wyposażenia
- montaż filtrów, filtropochłaniaczy oraz innych materiałów eksploatacyjnych do urządzeń, których okres użyteczności po rozpakowaniu jest krótki i które powinny być w normalnych warunkach przechowywane w fabrycznych opakowaniach
usunięcie materiałów, w szczególności palnych, znajdujących się przy wlocie czerpni powietrza i innych zakończeniach przewodów wentylacyjnych
- uprzątnięcie budowli ochronnej
- przygotowanie miejsc do odpoczynku i spania, jeżeli miejsca te są przewidziane
- sprawdzenie warunków ewakuacji, w tym możliwości natychmiastowego otwarcia drzwi wejściowych oraz drzwi i wyłazów wyjść zapasowych
- zabezpieczenie wejścia do budowli ochronnej przed skutkami intensywnego opadu deszczu lub śniegu

obiekty zbiorowej ochrony

warunki utrzymania i eksploatacji

czynności związane z utrzymaniem
budowli ochronnej w należyтым
stanie technicznym obejmują

- sprawdzenie stanu technicznego elementów budowli ochronnej i jej wyposażenia, a także kwalifikowanie ich do wymiany lub remontu, przeprowadzanie czynności remontowych lub naprawczych, a w przypadku schronu – także ocenę szczelności konstrukcji
- monitorowanie budowli ochronnej pod kątem wycieków wody, przesiąkania i drenażu oraz ich usuwanie w przypadku wystąpienia
- okresowe uruchamianie urządzeń stanowiących stałe wyposażenie budowli ochronnej, w tym sprawdzenie stanu instalacji wentylacyjnej i sanitarnej
- sprawdzenie prawidłowości działania zamknięć i zaworów instalacyjnych, w tym zamknięcie zasuwy ręcznej na odpływie kanalizacji poza okresem eksploatacji sanitariatów w celu ochrony pomieszczeń przed zalaniem w przypadku przepływu zwrotnego ścieków
- monitorowanie środowiska w pomieszczeniach, w tym dokonywanie pomiarów temperatury i wilgotności oraz utrzymywanie określonych warunków temperatury i wilgotności w celu uniknięcia korozji i rozwoju pleśni
- kresowe czyszczenie obiektu, a w razie potrzeby – wymianę zużytych materiałów eksploatacyjnych
- czyszczenie i dezynfekcję zbiorników wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi
- okresową wymianę zapasu paliwa w zbiornikach magazynowych i czyszczenie tych zbiorników
- przeprowadzenie testów funkcjonalnych i czynności serwisowych wszystkich systemów i urządzeń;
- czynności konserwacyjne, obejmujące zabiegi mające na celu opóźnienie tempa degradacji obiektu
- dokumentowanie wykonanych czynności naprawczych i konserwacyjnych w książce obiektu budowlanego
- utrzymanie w stanie sprawności zbiorników wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz okresową wymianę wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w zbiornikach w celu zapewnienia jakości wody
- przegląd oraz uzupełnienie zawartości apteczek pierwszej pomocy, w tym kontrolę terminów ważności środków opatrunkowych i środków odkażających

obiekty zbiorowej ochrony

warunki wyposażenia

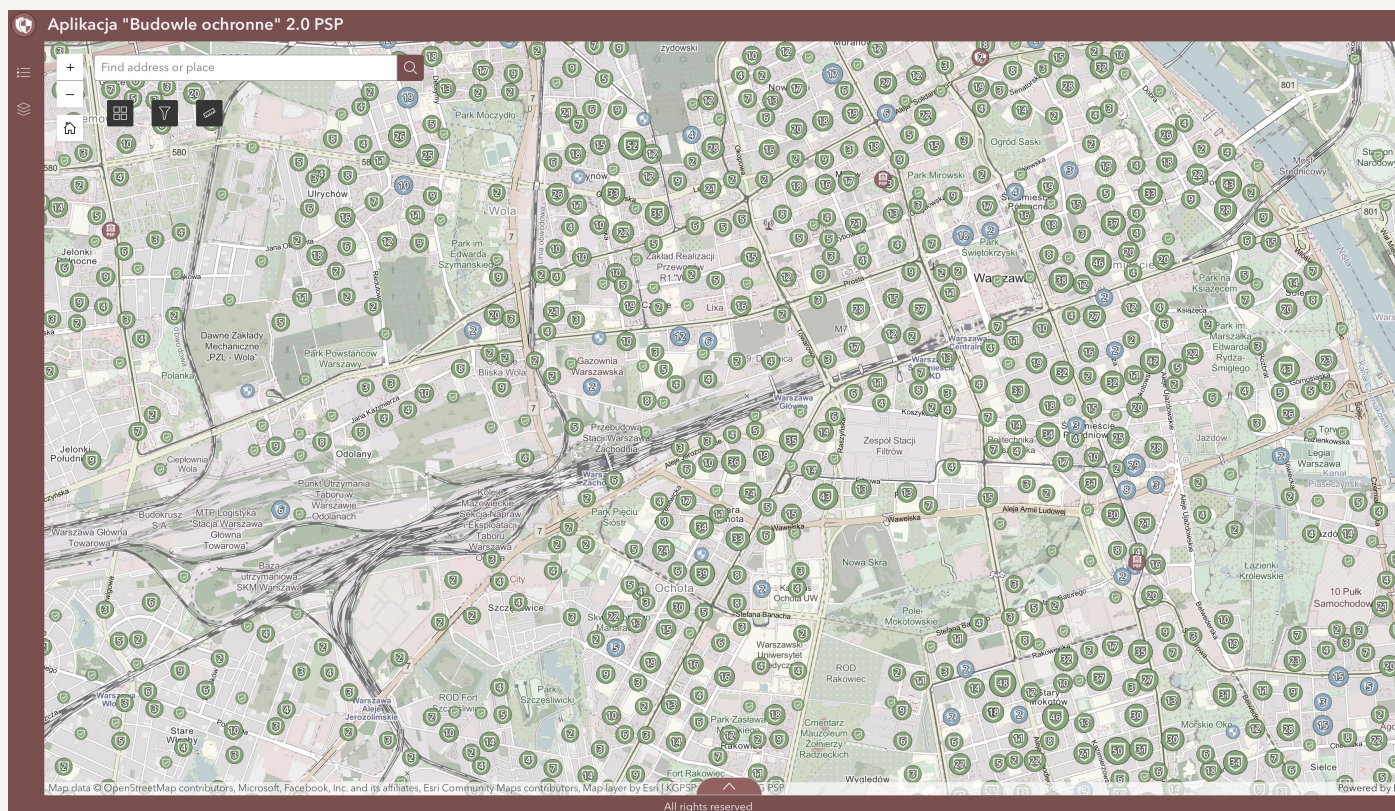
Niezbędne wyposażenie budowli
ochronnej stanowią

- wyposażenie miejsca do odpoczynku w liczbie odpowiadającej co najmniej jednej trzeciej liczby osób, dla której została przewidziana budowla ochronna, każde składające się z łóżka i koca lub śpiwora i maty izolującej;
- apteczki pierwszej pomocy, – 1zestaw/20 osób – lub zapas podstawowych środków opatrunkowych, środków odkażających i środków przeciwbólowych w ilościach adekwatnych do liczby osób,
- radioodbiorniki wraz z zapasowymi bateriami, środki łączności, w tym radiotelefony i telefony komórkowe,
- latarki wraz z zapasowymi bateriami lub akumulatorami – jedna latarka na każde 5 osób
- środki do dezynfekcji i higieny osobistej, takie jak chusteczki, mydło, papier toaletowy – dla każdej osoby oraz pieluchy, podpaski i pieluchomajtki – jedna paczka na każde 10 osób
- worki na śmieci, skażoną odzież i środki ochrony osobistej – o pojemności co najmniej 120 litrów na każde 20 osób
- podręczny sprzęt gaśniczy, co najmniej jedna gaśnica przenośna lub przewoźna lub gaśnica wodna lub pianowa, 2kg/100m²
- sprzęt do wykonywania prostych prac mających na celu otwarcie drzwi i udrożnienie albo odgruzowanie zasypanych wyjść – 1kpl / wyjście
- zapas wody – co najmniej 3 litry na osobę na dzień – oraz żywności w postaci konserw oraz gotowych posiłków o długim okresie przydatności do spożycia
- dokumenty z planem ewakuacji oraz inne instrukcje
- sprzęt umożliwiający schronienie się w budowli ochronnej osobom z niepełnosprawnościami oraz osobom o ograniczonej zdolności poruszania się, taki jak rampy najazdowe dla wózków inwalidzkich, nosze, krzesła ewakuacyjne
- dla schronów, które znajdują się w strefach zagrożenia skażeń CBRN pochodzących od zakładów ZZR ZDR – odzież ochronna chroniąca przed danym skażeniem, w tym maski przeciwgazowe filtracyjne, rękawice i ubrania ochronne w liczbie odpowiadającej liczbie osób, dla której została przewidziana budowla ochronna
- wyposażenie niezbędne do utrzymania prawidłowej pracy urządzeń stanowiących stałe wyposażenie budowli ochronnej, w tym zbiorników wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi
- składane toalety przenośne, o ile budowla ochronna nie jest wyposażona w suche ustępy – co najmniej jedna na każde 50 osób.

obiekty zbiorowej ochrony

miejsca doraźnego schronienia

obiekty zbiorowej ochrony

miejsca doraźnego schronienia

MDS organizuje się w obiektach budowlanych albo ich częściach

- w których jest możliwe spełnienie wymagań określonych w §5 (konstrukcja) §6 (ograniczenie rozwoju pożaru) §7 (zapewnienie ochrony przed ostrzałem i odłamkami) §8 (wyposażenie w instalacje)
- co do których nie zostało wydane pozwolenie na rozbiórkę albo na przebudowę powodujące niespełnienie wymagań określonych w § 5-8 oraz w których nie zostały ujawnione uszkodzenia konstrukcji nośnej mogące stanowić zagrożenie dla ich bezpiecznego użytkowania
- znajdujących się w odległości nie większej niż 500 m od miejsc stałego przebywania ludzi
- umożliwiających schronienie się co najmniej 15 osobom, przy określeniu pojemności (następny slajd)
- nieznajdujących się w posiadaniu jednostek przewidzianych do militaryzacji i zmilitaryzowanych
- które nie zostały przeznaczone do przechowywania dóbr kultury III kategorii

obiekty zbiorowej ochrony

nowoprojektowane miejsca doraźnego schronienia

kondygnacje podziemne w budynkach użyteczności publicznej lub budynkach mieszkalnych wielorodzinnych oraz garaże podziemne, jeżeli nie przewidziano w nich budowli ochronnej, projektuje się i wykonuje w sposób umożliwiający zorganizowanie w nich miejsc doraźnego schronienia,

o pojemności:

1. w przypadku budynku mieszkalnego wielorodzinnego – nie mniejszej niż liczba osób równa ilorazowi łącznej powierzchni użytkowej mieszkań i wskaźnika 25 m² na osobę;
2. w przypadku budynku użyteczności publicznej – nie mniejszej niż liczba osób równa ilorazowi powierzchni użytkowej budynku i wskaźnika 15 m² na osobę;
3. w przypadku garażu podziemnego – nie mniejszej niż liczba osób równa dwukrotności liczby miejsc postojowych, jeżeli z pkt 1 i 2 nie wynika większa liczba osób

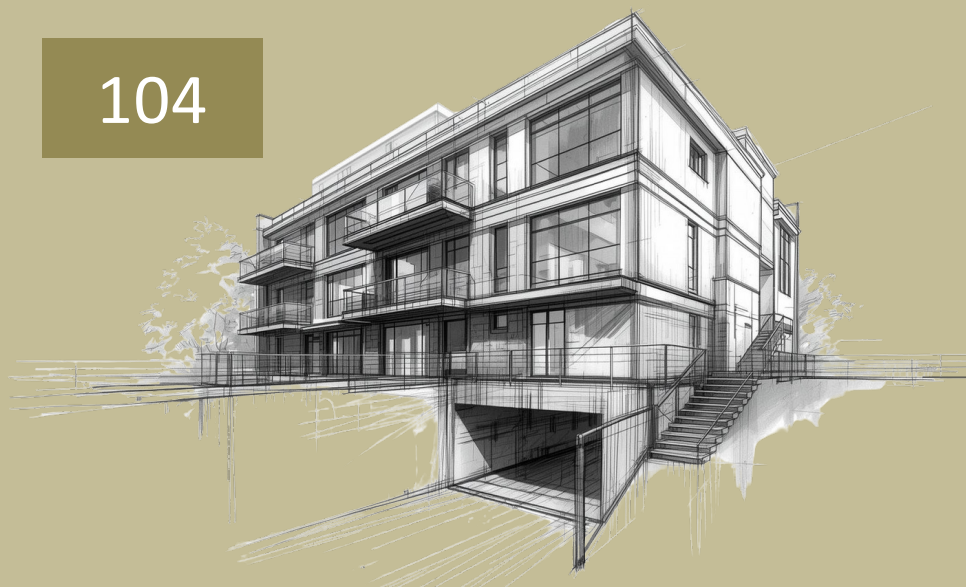
– przy czym nie większej niż liczba osób równa ilorazowi 75% powierzchni kondygnacji podziemnej lub garażu podziemnego i wskaźnika 1,5 m².’;

obiekty zbiorowej ochrony

nowoprojektowane miejsca doraźnego schronienia

104

$$\frac{2600 \text{ m}^2 \text{ (powierzchnia użytkowa)}}{25 \text{ m}^2 \text{ (wskaźnik na osobę)}} = 104$$

$$\frac{0,75 * 800 \text{ m}^2 \text{ (powierzchnia kondygnacji podziemnej)}}{1,5 \text{ m}^2 \text{ (wskaźnik na osobę)}} = 400$$

obiekty zbiorowej ochrony

miejsca doraźnego schronienia

W przypadku wprowadzenia stanu nadzwyczajnego lub w czasie wojny, jeżeli liczba schronów i ukryć jest niewystarczająca dla zapewnienia ochrony ludności, wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta lub wojewoda organizują miejsca doraźnego schronienia.

Zorganizowanie miejsc doraźnego schronienia następuje w drodze:

nakazu przystosowania pomieszczeń budynków, garaży podziemnych, tuneli, budowli ziemnych, wykopów i tym podobnych obiektów do pełnienia funkcji obiektu zbiorowej ochrony;

wykonania miejsc doraźnego schronienia przystosowanych do tymczasowego ukrycia ludności.

Właściwy organ ochrony ludności lub wyznaczony podmiot ochrony ludności może udzielić pomocy właścicielowi i zarządcy nieruchomości przy organizacji miejsc doraźnego schronienia.

Jeżeli właścicielem nieruchomości, objętej nakazem, jest podmiot inny niż Skarb Państwa albo jednostka samorządu terytorialnego, nakaz przystosowania lub udostępnienia nieruchomości albo wykonania miejsc doraźnego schronienia wydaje się w drodze decyzji administracyjnej.

obiekty zbiorowej ochrony

warunki przygotowania i eksploatacji MDS

pojemność MDS

- pojemność MDS wyraża się w liczbie osób, które mogą schronić się w MDS, przy założeniu, że minimalna powierzchnia wolnej przestrzeni liczona po podłodze przypadająca na jedną osobę to **1,5 m² oraz 2 m²** na każdą osobę z niepełnosprawnością poruszającą się na wózku inwalidzkim. Ilość miejsca dla osób z niepełnosprawnością poruszających się na wózku inwalidzkim określa się z uwzględnieniem przewidywanych grup osób, korzystających z danego MDS
- przy określaniu pojemności MDS uwzględnia się wyłącznie wolną powierzchnię, niezabudowaną, w pomieszczeniu o wysokości co najmniej 2 m, w której nie przewiduje się długotrwałego magazynowania i może zostać przeznaczona dla osób przebywających w MDS
- Do powierzchni, o której mowa powyżej, nie wlicza się powierzchni wydzielonych komórek lokatorskich w piwnicach, a także pomieszczeń technicznych i magazynowych, do których dostęp może być ograniczony

obiekty zbiorowej ochrony

warunki przygotowania i eksploatacji MDS

przystosowanie przestrzeni do pełnienia funkcji obiektu zbiorowej ochrony

- zapewnienie dostępu do MDS, w tym utrzymanie drożności dróg komunikacyjnych stanowiących dojście do pomieszczeń służących schronieniu, w tym dla osób z niepełnosprawnościami
- usunięcie pojazdów utrudniających wejście do MDS oraz jego opuszczenie wyjściami, w tym zapasowymi, jeżeli są zapewnione, a w przypadku garażu – usunięcie z niego pojazdów
- usunięcie zbędnego wyposażenia, w tym palnego, z miejsc przeznaczonych do przebywania osób oraz z wewnętrznych dróg komunikacyjnych, w tym ewakuacyjnych
- wykonanie rozwiązań określonych w dokumentacji, w szczególności wykonanie systemu podpór wzmacniających nośność stropu, z wykorzystaniem podpór przygotowanych przez właściciela lub zarządcę budynku oraz zabezpieczenie otworów okiennych i wejść, przy użyciu materiałów przygotowanych przez właściciela lub zarządcę budynku albo dostarczonych przez organy ochrony ludności
- wykonanie prac naprawczych i konserwacyjnych, niezbędnych dla zapewnienia bezpiecznych warunków eksploatacji MDS
- oznakowanie MDS za pomocą międzynarodowego znaku rozpoznawczego obrony cywilnej oraz napisu "MIEJSCE DORAŻNEGO SCHRONIENIA"
- zapewnienie urządzeń i instalacji oraz przygotowanie miejsc do siedzenia, odpoczynku lub spania

obiekty zbiorowej ochrony

warunki przygotowania i eksploatacji MDS

właściciel lub zarządca miejsca doraźnego schronienia zapewnia utrzymanie miejsca doraźnego schronienia w należyłym stanie technicznym oraz udostępnia je na cele ochrony ludności.

przygotowanie **miejsc doraźnego schronienia** do użycia polega na:

w przypadku zgłoszenia przez właściciela lub zarządcę okoliczności mogących wykluczyć zapewnienie przez obiekt funkcji obiektu zbiorowej ochrony organ ochrony ludności dokonuje sprawdzenia obiektu i oceny możliwości organizacji miejsca doraźnego schronienia. W przypadku potwierdzenia okoliczności zgłoszonych przez właściciela lub zarządcę organ ochrony ludności może wyrazić zgodę na odstąpienie od przygotowania miejsca doraźnego schronienia.

- sprawdzenie prawidłowego wykonania rozwiązań przystosowujących, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 115 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej
- sprawdzenie prawidłowego działania instalacji i urządzeń technicznych, których wykorzystanie przewiduje się w czasie eksploatacji obiektu w warunkach zagrożenia, w tym instalacji elektrycznej, wentylacyjnej i oświetlenia awaryjnego
- zabezpieczenie wejścia do obiektu przed skutkami intensywnego opadu deszczu lub śniegu
- otworenie na stałe drzwi wejściowych i ewakuacyjnych
- zapewnienie własnych możliwości wyposażenia

obiekty zbiorowej ochrony

wolnostojące MDS

W przypadku braku możliwości zapewnienia wystarczającej liczby miejsc schronienia w MDS w istniejących obiektach budowlanych, właściwe organy ochrony ludności organizują MDS w drodze wykonania wolnostojących MDS przystosowanych do tymczasowego ukrycia ludności.

Warunkiem zorganizowania wolnostojącego MDS jest dokonanie przez terytorialny organ ochrony ludności:

- wytypowania obszarów, w których liczba MDS w istniejących obiektach budowlanych jest niewystarczająca
- na podstawie zebranych informacji, wyznaczenie lokalizacji do wykonania wolnostojących MDS
- ocena możliwości wykonania wolnostojącego MDS na podstawie przeprowadzonej wizji lokalnej terenu
- wybór konstrukcji i sposobu posadowienia w gruncie lub na poziomie gruntu wolnostojącego MDS

wolnostojące MDS jest przeznaczone na krótkotrwałe przebywanie osób do 4 godzin. Dopuszcza się przeznaczenie wolnostojącego MDS na przebywanie osób powyżej 4 godzin, jeżeli jest wyposażone w urządzenia i instalacje, o których mowa w rozporządzeniu, w zależności od jego przewidywanej pojemności oraz są w nim miejsca do siedzenia, odpoczynku lub spania

wykonuje się w odległości nie większej niż 500 m od miejsca stałego przebywania ludzi, w miejscu, które znajduje się poza strefą zagruzowania budynków oraz poza obszarem narażonym na zalewanie wodami gruntowymi i podtopienia

Pojemność wolnostojącego mds nie może przekraczać 300 osób, a w przypadku okopów – 25 osób

obiekty zbiorowej ochrony

wolnostojące MDS

Wolnostojące mds wykonuje się w szczególności jako:

→ szczeliny przeciwlotnicze

Szczeliny przeciwlotnicze wykonuje się w formie wydłużonych, wąskich i zakrytych wykopów o rzucie łamanym, posiadających trwałą obudowę wykonaną z elementów żelbetowych, betonowych, kompozytowych, murowanych lub podobnych materiałów. W zależności od warunków gruntowych stosuje się zabezpieczenia rozporowe zabezpieczające wykop przed zasypaniem. Szczeliny przeciwlotnicze wykonuje się tak, aby ich wymiary w świetle mieściły się w przedziale 180–220 cm wysokości oraz 140–150 cm szerokości, długość pojedynczego odcinka prostego nie przekraczała 20 m, a kąt załamania pomiędzy odcinkami mieścił się w przedziale 90–120 stopni.

→ okopy

Okopy wykonuje się w formie wąskich wykopów o rzucie łamanym, z przykryciem lub bez przykrycia, posiadających tymczasową obudowę wykonaną z drewnianego szalunku, worków wypełnionych piaskiem lub podobnych materiałów, albo bez obudowy, z zachowaniem kąta stoku naturalnego. Okopy wykonuje się tak, aby ich wymiary w świetle mieściły się w przedziale:

w przypadku okopów oszalowanych
wysokość: 150–220 cm
szerokość u podstawy: 80–100 cm
szerokość na wysokości zadaszenia: 100–120 cm

w przypadku okopów bez szalunku i przykrycia,
wykorzystujących kąt stoku naturalnego
wysokość: 140 cm
szerokość u podstawy: 80 cm
szerokość na poziomie gruntu: 200 cm

obiekty zbiorowej ochrony

wolnostojące MDS

Wolnostojące mds wykonuje się w szczególności jako:

obiekty zbiorowej ochrony

wolnostojące MDS

przykłady z Ukrainy (Charków)

obiekty zbiorowej ochrony

finansowanie

Organy ochrony ludności na wniosek właściciela lub zarządcy obiektu budowlanego:

przekazują im środki finansowe w formie dotacji celowej na:

- *budowę budowli ochronnej,
- *przebudowę budowli ochronnej w celu spełnienia warunków technicznych i warunków technicznych użytkowania budowli ochronnej,
- *organizowanie miejsc doraźnego schronienia,
- *przygotowanie budowli ochronnej do użycia;

mogą przekazać im środki finansowe w formie dotacji celowej na:

- *dostosowanie obiektów do wymagań, o których mowa w art. 94 i art. 95,
- remont i utrzymanie obiektów zbiorowej ochrony.

*dotyczy do 100 % kosztów inwestycji zwiększonych w związku z koniecznością zapewnienia funkcji budowli ochronnej

centralna ewidencja obiektów zbiorowej ochrony

CEOZO

Centralną Ewidencję OZO prowadzi Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej, oraz uruchomi ją w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy (31 grudnia 2025).

w Centralnej Ewidencji OZO gromadzi się dane o:

istniejących lub planowanych budowlach ochronnych, z podziałem na schrony i ukrycia;
planowanych miejscach organizacji miejsc doraźnego schronienia;
obiektach budowlanych przydatnych do przystosowania na miejsca doraźnego schronienia.
miejscach przydatnych do tymczasowego ukrycia ludności.’

Dane zawarte w Centralnej Ewidencji OZO nie stanowią informacji publicznej

Danym zawartym w Centralnej Ewidencji OZO, o których mowa w art. 108 ust. 4 pkt 2 i 5-13, nadaje się klauzulę "zastrzeżone".

centralna ewidencja obiektów zbiorowej ochrony

CEOZO

dane o obiekcie zbiorowej ochrony obejmują:

podstawę uznania za obiekt zbiorowej ochrony;

numer ewidencyjny;

typ;

lokalizację, w tym dane adresowe oraz współrzędne geograficzne;

dane w podziale na dane: właściciela, zarządcy, osoby odpowiedzialnej za udostępnienie budowli ochronnej oraz kierownika budowli ochronnej:

imię (imiona) i nazwisko lub nazwę,

numer PESEL - w przypadku osób fizycznych,

numer REGON - w pozostałych przypadkach,

adres zamieszkania lub adres siedziby,

adres do korespondencji - jeżeli jest inny niż adres zamieszkania lub adres siedziby,

numer telefonu lub adres innego środka komunikacji;

przeznaczenie;

kategorię odporności i orientacyjną wytrzymałość

pojemność;

rok budowy;

rok ostatniego remontu lub przebudowy - jeżeli dotyczy;

sposób wykorzystania;

podział na obiekty w budynkach użyteczności publicznej i w innych budynkach;

inne niezbędne informacje o obiekcie

centralna ewidencja obiektów zbiorowej ochrony

CEOZO

dane o miejscach przydatnych do tymczasowego ukrycia ludności obejmują:

rodzaj obiektu;

lokalizację, w tym dane adresowe oraz współrzędne geograficzne;

dostępność obiektu

centralna ewidencja obiektów zbiorowej ochrony

CEOZO

obowiązek wprowadzania do Centralnej Ewidencji OZO danych dotyczących:

istniejących lub planowanych budowli ochronnych – dotyczy organu, który uznał obiekt budowlany za budowlę ochronną;

planowanych miejsc organizacji miejsc doraźnego schronienia ~~oraz obiektów budowlanych przydatnych do przystosowania na miejsca doraźnego schronienia~~ – dotyczy organu, który zaplanował organizację takich miejsc;

~~miejsc przyjęcia osób podlegających ewakuacji – dotyczy organu, który zaplanował organizację takich miejsc.~~

miejsc przydatnych do tymczasowego ukrycia ludności – dotyczy właściwego miejscowo komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej.’;

centralna ewidencja obiektów zbiorowej ochrony

CEOZO

w celu przygotowania do realizacji zadań ochrony ludności i obrony cywilnej minister właściwy do spraw wewnętrznych podaje do publicznej wiadomości ogólne informacje o obiektach zbiorowej ochrony w poszczególnych województwach i powiatach, w tym procentowe zestawienie miejsc w obiektach zbiorowej ochrony w stosunku do liczby mieszkańców.

organy ochrony ludności, w porozumieniu z właściwymi podmiotami ochrony ludności, zapewniają poinformowanie ludności o umiejscowieniu obiektów zbiorowej ochrony oraz, w razie potrzeby, o sposobie dotarcia do nich i korzystania z nich, z uwzględnieniem informacji o ograniczeniach dostępu dla osób z niepełnosprawnościami. Realizację obowiązku, koordynuje wojewoda.

Obowiązek można realizować w szczególności przez ogłoszenia za pośrednictwem systemu powiadamiania, ostrzegania i alarmowania o zagrożeniach, umieszczenie informacji, w tym map, z lokalizacją i kierunkiem przemieszczenia się do obiektu zbiorowej ochrony lub za pomocą narzędzi teleinformatycznych, w tym aplikacji na urządzenia mobilne

Przepisy stosuje się również do miejsc przydatnych do tymczasowego ukrycia ludności

MODUŁ II

obrona cywilna **korpus obrony cywilnej**

obrona cywilna

R. X ustawy

z chwilą wprowadzenia stanu wojennego i w czasie wojny minister właściwy do spraw wewnętrznych staje się krajowym organem obrony cywilnej – Szefem Obrony Cywilnej.

w czasie stanu wojennego i w czasie wojny wójt (burmistrz, prezydent miasta) oraz starosta kierują obroną cywilną na obszarze odpowiednio gminy i powiatu.

ale:

w przypadku gdy na wojewodę zostały nałożone obowiązki wyłączające jego ochronę, do realizacji tych zadań wojewoda upoważnia komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej

w przypadku gdy na starostę (prezydenta miasta na prawach powiatu) zostały nałożone obowiązki wyłączające jego ochronę do realizacji tych zadań starosta upoważnia komendanta powiatowego Państwowej Straży Pożarnej.

w czasie stanu wojennego i w czasie wojny wojewódzki zespół zarządzania kryzysowego, powiatowy zespół zarządzania kryzysowego oraz gminny zespół zarządzania kryzysowego, o których mowa w ustawie z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym, wspierają realizację zadań obrony cywilnej przez wojewodę, starostę oraz wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

korpus obrony cywilnej

R. X ustawy

Minister właściwy do spraw wewnętrznych zarządza korpusem obrony cywilnej.

w skład korpusu obrony cywilnej wchodzi:

- personel obrony cywilnej;
- krajowa rezerwa obrony cywilnej.

W skład personelu obrony cywilnej wchodzi:

- osoby, którym nadano przydział mobilizacyjny obrony cywilnej;
- osoby powołane do służby w obronie cywilnej w drodze naboru ochotniczego;
- członkowie krajowej rezerwy obrony cywilnej powołani do służby w obronie cywilnej;
- funkcjonariusze Państwowej Straży Pożarnej

korpus obrony cywilnej – specjalizacje

R. X ustawy

osobom ujętym w Ewidencji Obrony Cywilnej nadaje się, w oparciu o posiadane kwalifikacje i doświadczenie, specjalizację obrony cywilnej:

ratowniczą;

medyczną;

pomocy humanitarnej;

utrzymania infrastruktury ochrony ludności;

utrzymania ciągłości działania administracji;

wsparcia służb porządku publicznego;

zarządzania obroną cywilną.

korpus obrony cywilnej – przesłanki

R. IX ustawy

Przydział mobilizacyjny obrony cywilnej można nadać osobie:

- **zatrudnionej w urzędzie** obsługującym organ ochrony ludności lub obrony cywilnej,
- pełniącej służbę w urzędzie obsługującym organ ochrony ludności lub obrony cywilnej,
- zatrudnionej w Kancelarii Sejmu, Kancelarii Senatu, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Kancelarii Prezesa Rady Ministrów lub Narodowym Banku Polskim albo innych organach państwa lub urzędach je obsługujących,
- zatrudnionej w podmiocie ochrony ludności albo podmiocie obrony cywilnej,
- pełniącej służbę w podmiocie ochrony ludności albo podmiocie obrony cywilnej,
- prowadzącej działalność gospodarczą w podmiocie ochrony ludności albo podmiocie obrony cywilnej,
- zrzeszonej w podmiocie ochrony ludności albo podmiocie obrony cywilnej,
- będącej członkiem podmiotu ochrony ludności albo podmiotu obrony cywilnej – zdolnej do realizacji zadań w obronie cywilnej.

korpus obrony cywilnej – przesłanki

R. X – procedura nadawania przydziału mobilizacyjnego

Kierownicy podmiotów, o których mowa w ust. 1 pkt 3 oraz ministrowie kierujący działami administracji rządowej mogą wnioskować do ministra właściwego do spraw wewnętrznych o nadanie przydziału mobilizacyjnego obrony cywilnej osobom zatrudnionym lub pełniącym służbę w tych podmiotach lub urządach je obsługujących.

Przydział mobilizacyjny obrony cywilnej nadaje:

wojewoda właściwy ze względu na siedzibę podmiotu ochrony ludności, z własnej inicjatywy lub na wniosek wójta (burmistrza, prezydenta miasta), starosty albo marszałka województwa, po uzgodnieniu z właściwym miejscowo szefem wojskowego centrum rekrutacji;

minister właściwy do spraw wewnętrznych, na wniosek ministrów kierujących działami administracji rządowej oraz dla osób, o których mowa w art. 143 ust. 1 pkt 3 i 4, po uzgodnieniu z Ministrem Obrony Narodowej

.

korpus obrony cywilnej – przesłanki

R. X – procedura nadawania przydziału mobilizacyjnego

Wójt (burmistrz, prezydent miasta) wnioskuję o nadanie przydziału mobilizacyjnego obrony cywilnej za pośrednictwem starosty.

podmioty mogą wnioskować do właściwych terytorialnych organów OLiOC o nadanie przydziału mobilizacyjnego obrony cywilnej.

wojewoda przed nadaniem przydziału mobilizacyjnego obrony cywilnej informuje osobę, której ma być nadany ten przydział, o planowanym miejscu pełnienia służby w obronie cywilnej.

osoba, której ma być nadany przydział mobilizacyjny obrony cywilnej, może w formie pisemnej wskazać wojewodzie preferowane miejsce pełnienia służby w obronie cywilnej.

w przydziale mobilizacyjnym obrony cywilnej określa się planowane miejsce pełnienia służby w obronie cywilnej. Przydział mobilizacyjny obrony cywilnej, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, nadaje się w miarę możliwości do służby w podmiocie wskazanym przez osobę, której nadano ten przydział.

osobie, której nadano przydział mobilizacyjny obrony cywilnej, wydaje się kartę przydziału mobilizacyjnego obrony cywilnej.

wojewoda zawiadamia właściwego miejscowo szefa wojskowego centrum rekrutacji o nadaniu przydziału mobilizacyjnego obrony cywilnej

korpus obrony cywilnej – przesłanki

R. X – negatywne przesłanki nadawania przydziału mobilizacyjnego

przekroczyły 65. rok życia w przypadku mężczyzn albo 60. rok życia w przypadku kobiet;

nie ukończyły 18. roku życia;

są żołnierzami w czynnej służbie wojskowej;

mają nadane przydziały mobilizacyjne, przydziały organizacyjno-mobilizacyjne, pracownicze przydziały mobilizacyjne

albo zostali wyłączeni z obowiązku pełnienia czynnej służby wojskowej (komentarz)
w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny;

są funkcjonariuszami Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Służby Więziennej, straży ochrony kolei, jeżeli osoby te na mocy odrębnych przepisów pełnią służbę w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny;

zostali uznane za stale lub długotrwale niezdolne do pracy w gospodarstwie rolnym na podstawie ustawy lub za całkowicie niezdolne do pracy oraz samodzielnej egzystencji albo całkowicie niezdolne do pracy, lub zaliczone do osób o znacznym stopniu niepełnosprawności albo umiarkowanym stopniu niepełnosprawności

korpus obrony cywilnej – przesłanki

R. X – mobilizacja personelu obrony cywilnej

w czasie stanu wojennego lub w czasie wojny Szef Obrony Cywilnej może zarządzić mobilizację personelu obrony cywilnej. Mobilizacja może dotyczyć całości albo części personelu obrony cywilnej.

o zarządzeniu mobilizacji personelu obrony cywilnej Szef Obrony Cywilnej zawiadamia Prezesa Rady Ministrów.

osoby, którym nadano przydział mobilizacyjny obrony cywilnej, podlegają powołaniu w terminie i miejscu określonych w wezwaniu.

osoby, którym nadano przydział mobilizacyjny obrony cywilnej, z chwilą powołania stają się osobami pełniącymi służbę w obronie cywilnej.

wezwania do służby w obronie cywilnej dostarcza wojewoda.

korpus obrony cywilnej – przesłanki

R. X – nabór ochotników

Do służby w obronie cywilnej może zostać powołana w drodze naboru ochotniczego osoba, która deklaruje przed organem obrony cywilnej chęć służby w obronie cywilnej na zasadach dobrowolności, jeżeli jest zdolna do realizacji zadań w obronie cywilnej. Może ona wskazać również preferowane miejsce służby w obronie cywilnej.

Powołania w drodze naboru ochotniczego dokonuje wojewoda w uzgodnieniu z właściwym miejscowo szefem wojskowego centrum rekrutacji.

Wojewoda wskazuje miejsce pełnienia służby w obronie cywilnej, w miarę możliwości w miejscu wskazanym przez osobę powoływaną do służby w obronie cywilnej.

Nie powołuje się w trybie, o którym mowa w ust. 1, osób, o których mowa w art. 137 pkt 2–5 (negatywne przesłanki).

Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, sposób i tryb przeprowadzania naboru ochotniczego, z uwzględnieniem sytuacji, w których będzie przeprowadzany ten nabór oraz konieczności zapewnienia sprawnego i prawidłowego przeprowadzenia tego naboru.

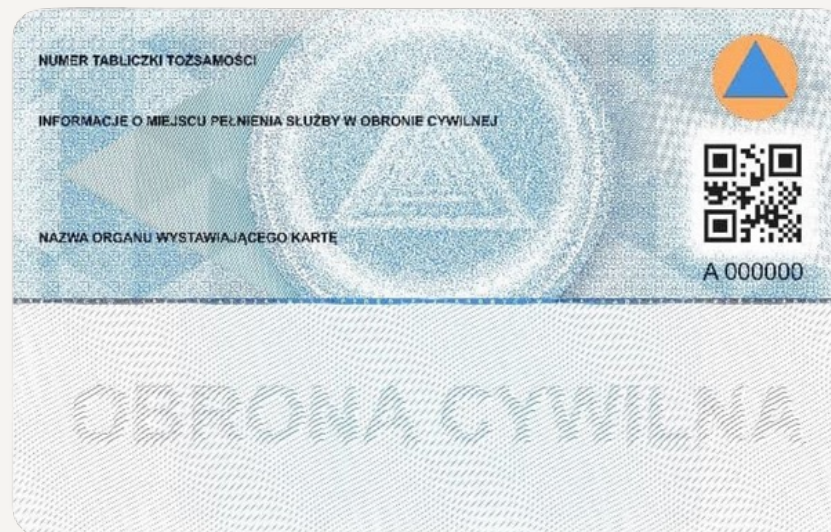

korpus obrony cywilnej – przesłanki

R. X – identyfikacja

Wzór poliwęglanowej karty tożsamości personelu obrony cywilnej wydawanej osobom powołanym do służby w obronie cywilnej, z wyłączeniem personelu medycznego i duchownego

korpus obrony cywilnej – przesłanki

R. X – identyfikacja

Wzór papierowej karty tożsamości personelu obrony cywilnej wydawanej osobom powołanym do służby w obronie cywilnej, z wyłączeniem personelu medycznego i duchownego

KARTA TOŻSAMOŚCI PERSONELU OBRONY CYWILNEJ

FOTOGRAFIA
35 x 45 mm

IMIE (IMIONA)

NAZWISKO

DATA URODZENIA

NUMER PESEL

SERIA I NUMER KARTY

PODPIS

DATA WYSTAWIENIA KARTY

NUMER TABLICZKI TOŻSAMOŚCI

INFORMACJE O MIEJSCU PEŁNIENIA SŁUŻBY W OBRONIE CYWILNEJ

NAZWA ORGANU WYSTAWIAJĄCEGO KARTĘ

ODCISK PIECZĘCI URZĘDOWEJ ORGANU WYDAJĄCEGO KARTĘ

Z 000000

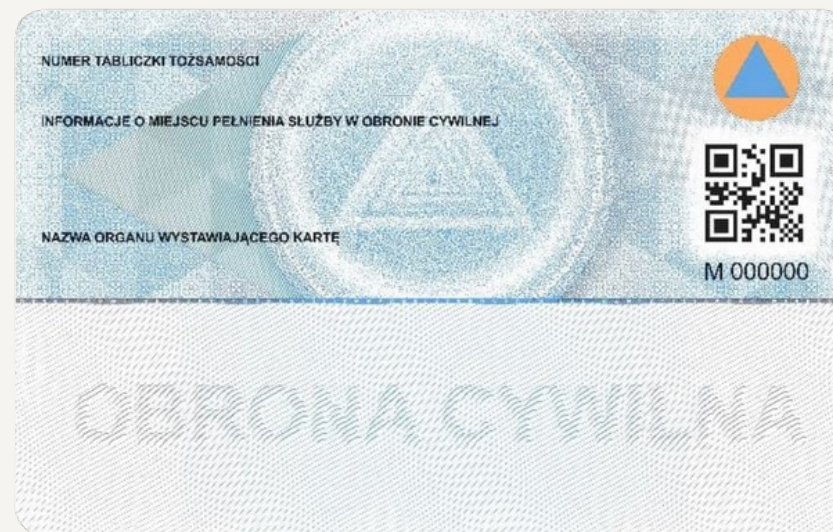

korpus obrony cywilnej – przesłanki

R. X – identyfikacja

Wzór poliwęglanowej karty tożsamości personelu medycznego lub duchownego

korpus obrony cywilnej – przesłanki

R. X – identyfikacja

Wzór papierowej karty tożsamości personelu medycznego lub duchownego

**KARTA TOŻSAMOŚCI PERSONELU
MEDYCZNEGO LUB DUCHOWNEGO**

IMIĘ (IMIONA)

NAZWISKO

DATA URODZENIA

NUMER PESEL

SERIA I NUMER KARTY

DATA WYSTAWIENIA KARTY

FOTOGRAFIA
35 x 45 mm

PODPIS

NUMER TABLICZKI TOŻSAMOŚCI

INFORMACJE O MIEJSCU PEŁNIENIA SŁUŻBY W OBRONIE CYWILNEJ

NAZWA ORGANU WYSTAWIAJĄCEGO KARTĘ

ODCISK PIECZĘCI URZĘDOWEJ ORGANU WYDAJĄCEGO KARTĘ

X 000000

MODUŁ III

ewakuacyjna wkłady do planów wojewódzkich

ewakuacja w aktach prawnych

ustawy

- **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej** z 2.04.1997 r. – rozdział XI reguluje wprowadzenie stanów nadzwyczajnych (klęski żywiołowej, wyjątkowego, wojennego), w których możliwe jest ograniczenie praw obywatelskich, m.in. obowiązek opuszczenia miejsca zamieszkania (czyli ewakuacja);
- **ustawa z 18.04.2002 r. o stanie klęski żywiołowej** – jej przepisy umożliwiają zarządzenie ewakuacji osób i mienia z obszarów objętych klęską żywiołową;
- **ustawa z 21.06.2002 r. o stanie wyjątkowym** – jej przepisy pozwalają organom państwowym na zarządzenie ewakuacji ludności z terenów objętych stanem wyjątkowym w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa państwa lub porządku publicznego (w ustalonym czasie do lub z oznaczonych miejsc, obiektów i obszarów);
- **ustawa z 29.08.2002 r. o stanie wojennym** oraz o kompetencjach Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych i zasadach jego podległości konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej – przewiduje możliwość zarządzenia ewakuacji ludności z zagrożonych obszarów;
- **ustawa z 26.04.2007 r. o zarządzaniu kryzysowym** – określa obowiązki organów administracji rządowej i samorządowej w zakresie przygotowania do sytuacji kryzysowych, w tym opracowywanie planów zarządzania kryzysowego zawierających procedury ewakuacji ludności z obszarów zagrożonych;
- **ustawa z 5.12.2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej** i wydane na jej podstawie rozporządzenie Rady Ministrów z 30.05.2025 r. w sprawie szczegółowego sposobu realizacji działań w zakresie ewakuacji ludności oraz zabezpieczenia mienia określające zadania poszczególnych organów ochrony ludności w przypadku zarządzenia ewakuacji ludności zamieszkującej wskazany obszar, a także w przypadku przyjmowania ewakuowanej ludności;
- **ustawa z 14.06.1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego** – stwarza m.in. możliwość wydania decyzji administracyjnej nakazującej opuszczenie terenu lub obiektu w sytuacji zagrożenia.

plany ewakuacyjne

metoda problemowa - moduł VII

→ scenariusze ewakuacji

Plany ewakuacji ludności obejmują cztery scenariusze wystąpienia sytuacji, w których może być zarządzona ewakuacja ludności:

SP_1 – przewidywane wystąpienie klęski żywiołowej

SP_2 – wystąpienie klęski żywiołowej

SP_3 – zagrożenie wojną

SP_4 – w czasie wojny

W odniesieniu do SP_1 i SP_2 należy przyjąć dotychczasowe rozwiązania określone w planach zarządzania kryzysowego.

plany ewakuacyjne

metoda problemowa – moduł VII

→ ewakuacja planowa

Przeprowadzana jest zgodnie z wcześniej przygotowanym planem, często w przypadku zagrożeń, które można przewidzieć, np. awarie przemysłowe, zagrożenie powodziowe. Jest to, planowe przemieszczenie ludności, zwierząt, mienia z obszarów zagrożonych, stref zalewowych oraz rejonów przyległych do bezpiecznych obiektów i stref wcześniej przewidzianych. Należy do niej także uprzednio przygotowane przemieszczenie ludności, zwierząt, mienia, prowadzone w czasie zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny. Realizuje się ją w sytuacji wystąpienia symptomów takiego zagrożenia. Ewakuacją zarządza i kieruje Prezydent Miasta. Ewakuację prowadzi się w związku z groźbą wystąpienia lub wystąpieniem zagrożeń wielkoobszarowych

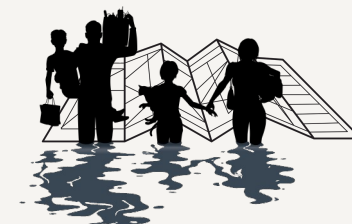
→ ewakuacja doraźna

Przeprowadzana jest natychmiast po wystąpieniu zagrożenia, w celu jak najszybszego opuszczenia terenu, np. pożar, wybuch. Polega na niezwłocznym przemieszczeniu ludności, zwierząt, mienia z obszarów/miejsc, w których wystąpiło nagłe, nieprzewidziane bezpośrednie zagrożenie poza strefę zagrożenia. Realizuje się ją natychmiast po zaistnieniu zagrożenia dla życia, zdrowia i mienia. Decyzję o ewakuacji podejmuje Prezydent Miasta.

plany ewakuacyjne

metoda problemowa - moduł VII

→ ewakuacja w obrębie miasta

Przeprowadzana jest w przypadku zagrożenia występującego na niewielkim obszarze przy niewielkiej liczbie ewakuowanych osób, gdy nie ma konieczności opuszczenia terenu miasta.

→ ewakuacja zewnętrzna

Przeprowadzana jest w przypadku konieczności ewakuacji całej ludności w przypadku działań wojennych.

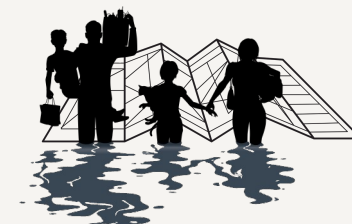
→ przyjęcie ludności ewakuowanej z poza naszego miasta:

Następuje w sytuacji napływu ludności, która ewakuowała się lub została ewakuowana spoza terenu naszego miasta.

plany ewakuacyjne

metoda problemowa - moduł VII

PROCES EWAKUACJI

ZABEZPIECZENIE
POZOSTAWIONEGO
MIENIA

ZAPEWNIENIE
BEZPIECZNEGO
POWROTU

zabezpieczenie przed skutkami
zestawienia przedmiotów
przeznaczonych do
organizowania i prowadzenia
ewakuacji ludności w określonych
ustalonych miejscach

informowanie ludności o
przebiegu ewakuacji i
innych miejscach
koncentracji oraz o
środkach transportu i o
kierunkach przemieszczania

zabezpieczenie i ochrona ludności,
w szczególności wylężających
w kraju w warunkach
przygotowania i realizacji
transportu

przyjęcie i ewidencję
ewakuowanej ludności w
wyznaczonych miejscach
czasowego pobytu, w
Organ obrony cywilnej,
organizując ewakuację oraz
których będą zapewnione
warunki konieczne do
przyjęcia ludności i
zabezpieczenia mienia w
przetwarzania ludności do
ramach udzielanej sobie
czasu objęcia jej inną formą
pomocy doraźnej,

plany ewakuacyjne

metoda problemowa - moduł VII

PROCES EWAKUACJI

ZABEZPIECZENIE
POZOSTAWIONWGO
MIENIA

ZAPEWNIENIE
BEZPIECZNEGO
POWROTU

alarmowanie personelu i zespołu do spraw ewakuacji przeznaczonych do organizowania i prowadzenia ewakuacji ludności według ustalonej kolejności

informowanie ludności o zarządzanej ewakuacji ludności, miejscach koncentracji i rodzajach środków transportu oraz o kierunkach przemieszczania

prowadzenie spisu ludności, dóbr kultury i mienia ewakuowanych przygotowanymi środkami transportu

przyjęcie i ewidencję ewakuowanej ludności w wyznaczonych miejscach czasowego pobytu, w których będą zapewnione warunki konieczne do przetrwania ludności do czasu objęcia jej inną formą pomocy doraźnej;

plany ewakuacyjne

metoda problemowa - moduł VII

PROCES EWAKUACJI

ZABEZPIECZENIE
POZOSTAWIONEGO
MIENIA

ZAPEWNIENIE
BEZPIECZNEGO
POWROTU

zabezpieczenie szczególnie
ważnych obiektów
nieruchomych, w tym
zabytków wyznaczonych w
planach ochrony dóbr kultury
na czas wojny

przygotowanie do
przemieszczenia zwierząt i
innego najcenniejszego
mienia należącego do osób
ewakuowanych

zabezpieczenie dóbr kultury,
w szczególności wykazanych
w krajowym planie ochrony
dóbr kultury na czas wojny

Organ obrony cywilnej,
organizując ewakuację oraz
przyjęcie ludności i
zabezpieczenie mienia w
ramach udzielanej sobie
wzajemnie pomocy

plany ewakuacyjne – poradnik MSWiA

metoda problemowa – moduł VII

Za ewakuację zwierząt odpowiada ich właściciel, a koordynację ewakuacji prowadzi lokalne centrum zarządzania kryzysowego. Po **dokładne informacje** o sposobie ewakuacji zwierząt w Twojej okolicy **zgłoś się do urzędu gminy**.

plany ewakuacyjne

metoda problemowa – moduł VII

→ wyzwania

Ewakuacja ludności **to proces** logistycznie i organizacyjnie trudny. Do **wyzwań**, z którymi organy samorządu terytorialnego będą musiały potencjalnie się zmierzyć w jej trakcie, zaliczyć można np.:

- brak aktualnych danych o ludności i infrastrukturze;
- niekontrolowaną **samoewakuację** ludności (szczególnie w przypadku wystąpienia zagrożenia w krótkim czasie);
- zatory komunikacyjne i możliwy **chaos** lub wybuchy **paniki**;
- **niechęć** mieszkańców do opuszczenia domów;
- zbyt **małą** liczbę środków transportu;
- problemy z ewakuacją **osób niepełnosprawnych, starszych, chorych**;
- **braki kadrowe** w służbach odpowiedzialnych za działania ewakuacyjne;
- niejasne kompetencje i brak doświadczenia **urzędników**;
- niedostateczne **zapasy** (żywności, leków, środków higieny) w miejscach przyjęcia ewakuowanych.

Zakończenie
dziękuję za uwagę